

Postmenopausal blødning

Marit Lieng

Kristine Aas-Eng

Anne Zandjani

Anbefalinger

- *Kvinner med postmenopausal blødning anbefales utredet med gynekologisk undersøkelse, transvaginal ultralydundersøkelse, cervixcytologi og endometriebiopsi.
- *Hovedmålet med utredningen ved postmenopausal blødning er å utelukke malign årsak til blødningene (5-10 % av kvinner med postmenopausal blødning har endometriecancer).
- *Hormonell substitusjonsbehandling kan forårsake postmenopausal blødning. Blødning som oppstår de første 3 månedene etter oppstart med hormonell substitusjonsbehandling kan observeres før eventuell utredning.

Søkestrategi

- *PubMed
- *Medline
- *The Cochrane Library (inkludert the Cochrane Database of Systematic Reviews)
- *Up to Date
- *Guidelines hos Royal College of Obstetrics and Gynaecology
- *The American Congress of Obstetricians and Gynecologists

Definisjon

Blødning fra genitalia hos postmenopausale kvinner (> 1 år etter siste menstruasjon).

Forekomst

Blødning forekommer hos omlag 10 % i en skandinavisk populasjon av postmenopausale kvinner (II)¹. Forekomsten er høyest den første tiden etter menopause.

Etiologi/patogenese

De vanligste årsakene til postmenopausal blødning² er:

- *Atrofiske slimhinner (59 %)
- *Endometriehyperplasi (10 %)
- *Endometriepolyp (9 %)
- *Cancer corporis uteri (5-10 %).
- *Blødning relatert til bruk av hormonell substitusjonsbehandling

Sjeldne årsaker til postmenopausale blødninger:

- *Myomer
- *Adenomyose (oftest under hormonell substitusjonsbehandling)
- *Cervixpolyp
- *Cervixcancer
- *Vaginalcancer
- *Tube- og ovarialcancer

Risikofaktorer

- *Overvekt (øker risiko for endometriehyperplasi og endometriecancer).
- *Hormonell substitusjonsbehandling.
- *Peroral østriolbehandling.

Utredning

Kvinner med postmenopausal blødning anbefales undersøkt innen 4 uker på grunn av høy risiko for endometriecancer (5-10 %) (II).

Primær utredning

Primær utredning av en kvinne med postmenopausal blødning bør inkludere anamnese, klinisk undersøkelse, transvaginal ultralydundersøkelse med evaluering av endometrietykkelse, cervixcytologi og endometriebiopsi (II)³.

Sekundær utredning

Ved gjentatte blødninger med normale funn ved primærutredning anbefales det at følgende videre utredning vurderes (II):

- *Gjentatt vaginal ultralyd eventuelt kombinert med installasjon av saltvann i livmorhulen (væskesonografi).
- *Gjentatt endometriebiopsi.

- Diagnostisk hysteroskopi med biopsitagning.
- Fraksjonert abrasio.

Risikoen for endometrie-cancer er lav ved endometrietykkelse $< 4 \text{ mm}^{4,7}$. Ved ikke-representative/usikre funn på endometriebiopsi kan årsaken til blødning være atrofisk endometrieslimhinne, men cancer bør utelukkes.

Differensialdiagnoser

Blødning fra urinveier eller tarm.

Behandling

Lokal østrialbehandling ved vaginal slimhinneatrofi (II)⁸. Justering eller seponering av hormonbehandlingen ved blødning relatert til hormonell substitusjonsbehandling. Behandling for øvrig avhenger av funn under utredningen. For anbefalinger av behandling ved endometriehyperplasi og endometriepolyp, se egne kapitler i veilederen. For behandling av maligne tilstander, se Veileder i gynekologisk onkologi.

Komplikasjoner

Avhenger av årsaken til den postmenopausale blødningen.

Referanser

1. Astrup K, Olivarius Nde F. Frequency of spontaneously occurring postmenopausal bleeding in the general population. *Acta Obstet Gynecol Scand* 2004; 83:203.
2. [UpToDate](#) Postmenopausal uterine bleeding.
3. van Hanegem N, Breijer MC, Khan KS, et al. Diagnostic evaluation of the endometrium in postmenopausal bleeding: an evidence-based approach. *Maturitas* 2011; 68:155-64.
4. Goldstein SR, Nachtigall M, Snyder JR, et al. Endometrial assessment by vaginal ultrasonography before endometrial sampling in patients with postmenopausal bleeding. *Am J Obstet Gynecol* 1990; 163:119-23.
5. Varner RE, Sparks JM, Cameron CD, et al. Transvaginal sonography of the endometrium in postmenopausal women. *Obstet Gynecol* 1991; 78:195-9.
6. Granberg S, Wikland M, Karlsson B, et al. Endometrial thickness as measured by endovaginal ultrasonography for identifying endometrial abnormality. *Am J Obstet Gynecol* 1991; 164:47-52.
7. Gull B, Karlsson B, Milsom I et al. Can ultrasound replace dilation and curettage? A longitudinal evaluation of postmenopausal bleeding and transvaginal sonographic measurement of the endometrium as predictors of endometrial cancer. *Am J Obstet Gynecol* 2003; 188:401-8.
8. Suckling JA, Kennedy R, Lethaby A, et al. Local oestrogen for vaginal atrophy in postmenopausal women. *Cochrane Database of Syst Rev* 2006, 4. Art. No.: CD001500. DOI: 10.1002/14651858.CD001500.pub2.